

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
Інститут математики, економіки і механіки
Кафедра економічної теорії та історії економічної думки

Дипломна робота

спеціаліста

на тему: «Вплив ринку e-commerce на динаміку та структуру сучасного світового господарства»

«Influence of e-commerce market on dynamics and structure of the world economy»

Виконав: студент денної форми навчання
спеціальності 056 «Міжнародні економічні відносини»
Секунданта Олексій Борисович

Керівник – к.е.н., доцент Ломачинська І.А.

Рецензент – д.е.н., проф. Масленніков Є.І.

Рекомендовано до захисту :

Захищено на засіданні ЕК № 1

Протокол засідання кафедри
№ 9 від «31» травня 2017 р.

протокол № 9 від «29» ^{2017 р.} серпня
Оцінка задовільно (70)
(за національною шкалою, шкалою ECTS, бали)

Завідувач кафедри

Голова ЕК

Д.е.н., проф. Горняк О.В.

д.е.н., проф. Степанов В.М.

Одеса – 2017

Ш /к 593806

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ РИНКУ E-COMMERCE У СТВІТОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ.....	5
1.1. Історія появи і та розвитку ринку e-commerce.....	5
1.2. Типи електронної комерції.....	19
1.3. Переваги електронної комерції в порівнянні з традиційною.....	27
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ВПЛИВУ РИНОК E-COMMERCE НА РОЗВИТОК ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	32
2.1. Ефекти розвитку електронної комерції для її учасників	32
2.2. Державне регулювання електронної комерції.....	38
2.3. Глобальні тренди та майбутнє ринку e-commerce.....	49
РОЗДІЛ 3 УКРАЇНСЬКИЙ РИНОК E-COMMERCE: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	60
3.1. Аналіз ринку електронної комерції в Україні.....	60
3.2. Проблеми державного регулювання ринку e-commerce в Україні.....	65
3.3. Перспективи українського ринку електронної комерції.....	69
ВИСНОВКИ.....	74
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	77

ВСТУП

Перехід на новий етап ринкових відносин та вдосконалення інформаційних технологій спричинили справжній вибух нових видів бізнесу, які нині вважаються досить перспективними. Мова йде про Інтернет-торгівлю, яка дає змогу працювати на віртуальному ринку, що значною мірою знижує витрати підприємств, істотно і швидко розширити коло потенційних клієнтів, а отже, зміцнює позиції серед світових лідерів-конкурентів.

Інноваційний розвиток економіки залежить від спрямованості суспільства до інформаційного. У програмних документах розвитку України йдеться про забезпечення найсприятливіших умов для створення інформаційного суспільства. Основний напрям інновацій у секторі торгівлі – переміщення комерційної діяльності в інтернет-простір. З урахуванням прогресивного розвитку веб- та інтернет-технологій електронна комерція стрімко нарощує обсяги у світовому масштабі і формується як окрема галузь економіки. Отже, актуальним є вивчення зарубіжного досвіду державного регулювання ринку електронної комерції та визначення основних засад такого регулювання в Україні.

Однією з вигідних для України властивостей цього бізнесу є й те, що він надзвичайно привабливий для інвесторів, оскільки дає їм можливість отримати додатковий прибуток за рахунок стійких конкурентних переваг та досягнення довгострокових маркетингових цілей.

Поняття «електронна комерція» досліджували багато вчених. Зокрема, В. Л. Плєскач та Т. Г. Затонацька визначають електронну комерцію як форму торгівлі товарами та послугами за допомогою ІКТ, що охоплює всі фінансові та торгові транзакції, здійснені завдяки цим технологіям, та бізнес-процеси, пов'язані з проведенням таких транзакцій (далі – е-комерція). [1]

На думку Л. Новомлинського, електронна комерція являє собою будь-який процес, який ділова організація здійснює через посередництво мережі пов'язаних між собою комп'ютерів. А. Саммер та Дж. Дункан вважають, що електронна комерція – це будь-яка форма бізнес-процесу, коли взаємодія між суб'єктами відбувається електронним шляхом з використанням інтернет-технологій. [2]

Мета дипломної роботи – дослідити особливості розвитку ринку електронної комерції в системі сучасного світового господарства.

Поставлена мета обумовила необхідність вирішення низки взаємопов'язаних завдань:

- дослідити сутність та складові економічної комерції;
- вивчити фактори та принципи функціонування ринків e-commerce у світовій економіці;
- розглянути форми і методи державного регулювання ринків e-commerce;
- визначити основні тренди розвитку ринків електронної комерції у глобальній економіці;
- виявити особливості розвитку ринків електронної комерції в Україні.

Об'єктом дослідження дипломної роботи є електронна комерція як складова світового господарства, предметом дослідження – аналіз та структура ринку електронної комерції, його вплив на розвиток сучасного світового господарства.

Інформаційною базою дослідження є нормативно-правові документи, що регламентують електронну комерцію, звіти міжнародних компаній і організацій; Інтернет-ресурси, довідкові, монографічні, періодичні публікації науковців.

У дипломній роботі використано методи дослідження: аналізу, синтезу, логіки; систематизації та узагальнення, економіко-статистичного аналізу, розрахунково-аналітичного спостереження, табличний і графічний тощо.

ВИСНОВОК

Розвиток інформаційних систем та технологій, зокрема глобальної мережі Інтернет, зумовив формування нового виду економічної діяльності – електронного бізнесу як особливої форми бізнесу, де основні бізнес-процеси використовують можливості Інтернет-технологій, що дозволяють раціоналізувати ділові процеси, підвищити їх продуктивність і ефективність. Це результат розвитку традиційного бізнесу, який привів до появи електронної форми торгівлі (електронної комерції). Електронна комерція – це ділова активність з купівлі-продажу товарів та послуг, що передбачає взаємодію сторін на основі інформаційної глобальної мережі Інтернет (без безпосереднього фізичного контакту). Кажучи про Інтернет-комерцію, слід зазначити ще ряд переваг, які вона дає потенційним покупцям і продавцям. Тут слід назвати три чинники – ціна, час і прямий контакт. Причому їх потрібно розглядати одночасно. Тільки наявність цих чинників змусить клієнта здійснювати придбання товарів за допомогою Інтернет. Правильно побудована система дозволяє клієнтам вибирати і замовляти товари, не виходячи з будинку або з офісу.

Оскільки рівень розвитку країни оцінюється рівнем її інформатизації, а розширення інформаційних технологій та Інтернету безпосередньо впливають на економічне зростання країни, то завданням номер один для України є якомога швидше входження в систему міжнародної електронної торгівлі та підтримка Інтернет-економіки у всіх сферах економічної діяльності.

Розвиток електронного бізнесу значною мірою залежить від політики держави у цій сфері діяльності, а саме: у першу чергу, від встановлення нормативно-правової бази. Вирішення питань правового регулювання сфери послуг повинно стати основою для врегулювання наявних й потенційних ризиків, серед яких: ухилення від податків, шахрайство, порушення прав інтелектуальної

власності тощо. Тому закріплення основ електронної комерції у Цивільному кодексі України та подальший розвиток правового регулювання сфери Інтернет-послуг повинні закласти фундамент для розвитку електронного бізнесу в нашій державі. Також держава повинна приділити більше уваги таким питанням, як: інвестування коштів у розвиток інформаційної культури населення, впровадження новітніх технологій, розвиток телекомунікацій, а також організацію їх інфраструктури.

Що стосується забезпечення безпеки даних та якості сервісу у сфері електронної комерції, то необхідно відзначити, що такі чинники залежать лише від діяльності самого підприємства, що надає послуги у цій сфері бізнесу.

Інтернет-економіка нашої країни представлена галузями комп'ютерної техніки і комунікаціями, рекламою і медіа-індустрією, Інтернет-послугами, електронною комерцією.

Обсяг торгівлі через Інтернет вже обчислюється декількома трильйонами доларів. У найближчі роки він досягне 10 трлн. дол., що еквівалентно всій економіці США. Безумовно, за рахунок виходу в он-лайн і завдяки скороченню або повній відмові від традиційних витрат, пов'язаних з веденням бізнесу, компанії в усьому світі заощадають кількості млрд. дол.

Таким чином, вищевикладені факти дозволяють зробити висновок, що електронна комерція стає одним з наймогутніших сегментів національної економіки багатьох країн світу і України, що з успіхом упроваджують нові технології в усі сфери життєдіяльності суспільства.

Зміцнення позицій Інтернет-економіки пов'язано з очікуваним підвищенням рівня життя населення та збільшенням національного багатства. В Інтернет-сегменті ринку основними є продукти програмного забезпечення та послуги. Україна лише починає освоювати цей новий і незвичний ринок. Інтернет-економіка нашої країни представлена галузями комп'ютерної техніки і

комунікаціями, рекламою і медіа-індустрією, Інтернет-послугами, електронною комерцією.

В умовах поглиблення міжнародного поділу праці, активного розвитку спільної комерції, коли підприємства не тільки купують один у одного продукцію, а й спільно працюють над виробництвом нових товарів та послуг. Електронна комерція такого напрямку набуває особливого значення, оскільки вона передбачає формування тривалих партнерських відносин між підприємствами, які здійснюються через комунікаційні мережі.

Розвиток Інтернет-комерції в Україні є надзвичайно важливим, оскільки це ефективний засіб, який дозволяє вийти на світовий ринок багатьом українським компаніям, у першу чергу, фірмам, що надають комерційні послуги, і фірмам-розробникам програмного забезпечення. У кінцевому підсумку, електронна комерція дасть поштовх до подальшого розвитку в нашій країні як Інтернет-технологій, так і всієї фінансової інфраструктури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Інформаційне суспільство і держава: проблеми взаємодії на сучасному етапі : зб. наук. ст. та тез наук. повід. за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 26 жовт. 2012 р. / редкол.: С. Г. Серьогіна, В. Г. Пилипчук, І. В. Яковюк. – Х. : НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування, 2012. – 214 с.
2. Ліпкан В.А. Інформаційна безпека України в умовах євроінтеграції : навч. посіб. / В.А. Ліпкан, Ю.Є. Максименко, В. М. Желіховський. – К. : КНТ, 2006. – 280 с.
3. Internet World Stats. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.internetworldstats.com/stats.
4. Шумпетер Й. Теория экономического развития / Й. Шумпетер. – М. : Прогресс, 1982. – 455 с.
5. Максимова Т.С. Використання електронної комерції роздрібними торговельними підприємствами / Т.С. Максимова, Д.В. Сорочан // Торгівля і ринок України : темат. зб. наук. пр. – 2010. – Вип. 29. – С. 273–279.
6. Плєскач В.Л. Електронна комерція : підруч. / В.Л. Плєскач, Т.Г. Затонацька. – К. : Знання, 2007. – 535 с.
7. Царев В. В. Электронная коммерция : учеб. для вузов / В. В. Царев, А. А. Кантарович. – СПб. : Питер, 2002. – 320 с.
8. Summer A. E-Commerce / A. Summer, Gr. Dunkan // NYH Publishing. – 1999. – 263 p.
9. Сайт дослідницької компанії «Emarketer». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.emarketer.com>.
10. Сайт Ассоциации развития электронной коммерции. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arecomm.ru>.
11. Оцінка електронної готовності України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nc.gov.ua/menu/publications/doc/elektronn_urad/E-ocinka-2013.pdf.

12. Сайт дослідницької компанії “Forrester”. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://forrester.com>.
13. Бизнес-портал Tadvise.ru [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tadvise.ru>.
14. Сайт дослідницької компанії «Atkearney» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.atkearney.com>.
15. Сайт дослідницької компанії «Strangeloop» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.strangeloopnetworks.com>.
16. Сайт Асоціації компаній інтернет-торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.akit.ru>.
17. Сайт маркетингової компанії «Marketing to China» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://marketingtochina.com>.
18. Воробйова О. Зарубіжний досвід забезпечення розвитку електронної комерції / О. Воробйова // Ефективність державного управління : зб. наук. пр. ЛРІДУ НАДУ. – 2011. – Вип. 29. – С. 262–268.
19. Желіховський В. М. Правові засади електронної комерції в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / В. М. Желіховський ; Київський нац. ун-т внутр. справ. – К., 2007. – 218 с.
20. Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні : схв. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.05.2013 № 386-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1%80>.
21. Платіжні системи і переказ грошей в Україні [електронний ресурс] : Закон України від 05.04.2001 № 2346-III. – режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2346-14>
22. Про електронну комерцію [електронний ресурс] : Закон України від 03.09.2015 № 675-VIII. – режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/675->

23. Белік І.Б. Міжнародно-правовий досвід оподаткування електронної комерції / І. Б. Белік // Форум права. – 2013. – № 2. – С. 49–54.
24. Бочуля Т. обліково-інформаційний аспект товароруху в системі електронної торгівлі / Т. Бочуля // Бухгалтерський облік і аудит. – 2013. – № 4. – С. 22–31. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/boau_2013_4_5
25. Бочуля Т.В. Феномен інтернет-магазину в понятійному апараті бухгалтерського обліку / Т.В. Бочуля // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія: економічні науки. – 2012. – № 3. – С. 187–191.
26. Воробйова О.П. Нормативно-правове забезпечення електронної комерції: міжнародний досвід / О.П. Воробйова // Ефективність державного управління. – 2012. – вип. 30. – С. 269–275.
27. Квач Я.П. Сутність та розвиток електронної торгівлі в Україні: обліковий аспект / Я.П. Квач, О.Г. Дроздова // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: економічні науки. – 2015. – № 2. – С. 33–40.
28. Кот О. В. Сутність, становлення та перспективи розвитку електронної комерції України у глобальному середовищі / О.В. Кот, Д.С. Антоненко // Технологический аудит и резервы производства. – 2015. – № 2 (6). – С. 28–32.
29. Крутова А. С. Методологія та організація бухгалтерського обліку в сфері електронної торгівлі : автореф. ... д-ра екон. наук : 08.00.09 / Крутова Анжеліка Сергіївна. – Київ, 2011. – 29 с.
30. Легенчук С.Ф. Методика бухгалтерського обліку процесу електронної комерції [Електронний ресурс] / С.Ф. Легенчук, Н. М. Корольок. – Режим доступу : http://chtei-knteu.cv.ua/herald/content/download/archive/2010/v4/NV-2010-V4_55.pdf
31. Маловичко С. В. аналіз сучасних тенденцій та динаміки розвитку електронної торгівлі на підприємствах України / С. В. Маловичко // Проблеми економіки. – 2015. – № 2. – С. 71–77.

32. Маловичко С. В. Еволюційні засади розвитку електронної комерції / С.В. Маловичко // Економічний аналіз : зб. наук. пр. – 2014. – т. 18. – № 2. – С. 291–297.
33. Мельничук О. С. Глобальні тенденції розвитку електронної комерції / О. С. Мельничук // Наукові праці НДФІ. – 2014. – вип. 1. – С. 58–69.
34. Пиріг С. О. Дослідження ринку електронної комерції в Україні / С. О. Пиріг // Економічні науки. Серія: облік і фінанси. – 2014. – вип. 11 (1). – С. 164–170.
35. Рєзнікова В. Поняття, значення та перспективи правового забезпечення електронної комерції в Україні / В. Рєзнікова // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2015. – № 2. – С. 58–72.
36. Ходаковський П. Ухвалено Закон про електронну комерцію, 14.09.2015 р. [Електронний ресурс] / П. Ходаковський, О. Баранова. – Режим доступу : <http://arzinger.ua/ua/press/newsletter/page-3/101583/>
37. European B2C E-commerce Report 2016 [електронний ресурс]. – режим доступу: https://www.ecommercewiki.org/wikis/www.ecommercewiki.org/images/2/25/European_B2C_Ecommerce_Report_2016.pdf
38. Internet World Stats [електронний ресурс]. – режим доступу : www.internetworldstats.com/stats.htm
39. Binding J. Regulations on E-Commerce Consumer Protection Rules in China and Europe Compared – Same but Different? / J. Binding, K. Purnhagen // Journal of Intellectual Property, Information Technology and E-Commerce law. – 2011. – Vol. 2. – p. 186–194.
40. Інтернет-дослідження: компанія Gemius Ukraine // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://gemius.com.ua>
41. Офіційний сайт Асоціації Учасників Електронного Бізнесу України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uelbu.org/>

42. Internet World Stats // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.internetworldstats.com/stats4.htm>
43. Інтернет Асоціація України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.inau.org.ua/ru.phtrn>
44. Меджибовська Н. Перспективи розвитку електронного бізнесу в Україні / Н. Меджибовська // Економіка України. – 2003. – №6. – С. 36–41.
45. Плєскач В. Л. Електронна комерція : підручн. / В. Л. Плєскач, Т. Г. Затонацька. – К. : Знання, 2007. – 535 с.